

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 3.7.2008
KOM(2008) 417 endelig

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

**Resumé af Kommissionens aktiviteter i 2007 i henhold til Euratom-traktatens afsnit II,
kapitel 3-10**

1. INDLEDNING

I denne meddelelse beskrives de aktiviteter, som først og fremmest Generaldirektoratet for Energi og Transport (GD TREN) har udført som led i Kommissionens opgaver i henhold til Euratom-traktaten (herefter kaldet "traktaten"). GD TREN er ansvarlig for gennemførelsen af de fleste af bestemmelserne i Euratom-traktatens afsnit II, kapitel 3-10, som omfatter nuklear sikkerhed, investering, fællesforetagender, sikkerhedskontrol og forbindelserne udadtil. Meddelelsen indeholder også et resumé af de aktiviteter, som er udført af ESA (Euratoms forsyningsagentur)¹. Aktiviteter i forbindelse med forskning og forskningspolitik, som hører ind under GD RTD² og JRC³, er omfattet af deres respektive rapporter⁴ (kun på engelsk). Forberedelsen og gennemførelsen af det nye instrument for samarbejde om sikkerhed på det nukleare område hører under såvel GD RELEX⁵ som GD AIDCO⁶. Instrumentet for førtiltrædelsesbistand styres af DG ELARG⁷, mens DG ECFIN⁸ har ansvaret for Euratom-lån. Det arbejde, som de to laboratorier ved oparbejdningsanlæg (i Haag og Sellafield) udfører, overvåges af JRC og finansieres af GD TREN.

2. UDVIKLINGEN INDEN FOR POLITIK OG LOVGIVNING

2.1. Den nukleare politik

2.1.1. 50 år med Euratom-traktaten

I marts 1957 underskrev de seks stiftende stater Euratom-traktaten med det formål at mindske Europas energiafhængighed og medvirke til økonomisk vækst, teknologisk udvikling og forbedring af levestandarden. For at fejre 50-årsdagen vedtog Kommissionen en meddelelse⁹ med en oversigt over de vigtigste aspekter af traktatens gennemførelse gennem det forløbne halve århundrede og udgav en erindringspublikation¹⁰. I meddelelsen nåede man til den konklusion, at traktaten stadig udgør en uundværlig retlig ramme for EU og EU's borgere.

¹ Årsrapporten fås på anmodning eller via http://europa.eu.int/comm/euratom/index_en.html.

² GD RTD: Forskning.

³ JRC: Det Fælles Forskningscenter (FFC).

⁴ RTD http://ec.europa.eu/research/reports/2007/index_en.html

JRC: <http://ec.europa.eu/dgs/jrc/index.cfm?id=2530&lang=en>

⁵ GD RELEX: Forbindelser udadtil.

⁶ GD AIDCO: Samarbejdskontoret EuropeAid.

⁷ GD ELARG: Udvidelse.

⁸ GD ECFIN: Økonomiske og Finansielle Anliggender.

⁹ Euratom-traktaten fylder 50, KOM(2007) 124 endelig af 20.3.2007.

¹⁰ "Euratom, 50 years of nuclear energy serving Europe" (kun på engelsk). Den kan rekvireres hos Publikationskontoret.

2.1.2. *Energipolitikken og det vejledende kerneenergiprogram*

På baggrund af den stigende interesse for kerneenergi, både på verdensplan og i Europa, fremhævede Kommissionen i sine meddelelser om henholdsvis "En energipolitik for Europa"¹¹ og "Det vejledende kerneenergiprogram"¹², hvordan kerneenergien er med til at begrænse CO₂-emissionen. På Det Europæiske Råds forårsmøde tog man til efterretning, at kerneenergi er med til at dæmpe den stigende bekymring over energiforsyningsikkerhed og CO₂-emissioner.

I det vejledende kerneenergiprogram, der bygger på traktatens artikel 40, gennemgås investeringerne i medlemsstaterne i kerneenergisektoren siden det foregående program af samme art fra 1997 og konsekvenserne af den udfasningspolitik, som nogle lande fører. Det blev fremhævet, at offentlighedens accept af kerneenergi er betinget af holdningen til anlæggenes sikkerhed og sikring, affaldshåndtering og nedlukning. Både Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Europa-Parlamentet har udtalt sig om dokumentet¹³.

I både "En energipolitik for Europa" og "Det vejledende kerneenergiprogram" foreslås det at forbedre rammerne for kerneenergi i Europa bl.a. ved at nedsætte en gruppe på højt plan om nuklear sikkerhed og affaldshåndtering og oprette et EU-kerneenergiforum. Der er fremsat andre forslag, bl.a. oprettelse af teknologiplatforme, men det falder uden for denne meddelelses område. Ikke desto mindre lancerede GD RTD for nylig en teknologiplatform vedrørende bæredygtig kerneenergi (Sustainable Nuclear Energy Technology Platform - SNET-TP)¹⁴, som bl.a. skal anspore til og udbygge europæisk samarbejde inden for forskning og udvikling.

Hertil kommer, at der som led i opfyldelse af 2020-målene for nedbringelse af drivhusgasemissionerne, som Det Europæiske Råd fastsatte på forårsmødet i 2007, og 2050-visionen om en økonomi med lav kulstofemission, blev vedtaget en strategisk energiteknologiplan for EU (SET-plan)¹⁵ i november 2007. Der stilles forslag om en generel politisk ramme, som skal øge forskning og innovation inden for alle "low carbon"-energiteknologier og deres endelige indførelse på markedet. Nuklear fission (og fusion) anses klart for at høre til blandt disse teknologier.

2.1.3. *Europæisk gruppe på højt plan om nuklear sikkerhed og affaldshåndtering*

Kommissionen nedsatte denne gruppe¹⁶, der består af højtstående repræsentanter for de nationale regulerende myndigheder inden for nuklear sikkerhed. Gruppens dannelse fik opbakning fra Det Europæiske Råd på dets møde i foråret 2007 og fra EU-institutionerne. Gruppen har til opgave at nå frem til en fælles tilgang til nuklear sikkerhed og affaldshåndtering og hurtigt udpege, hvilke sikkerhedsproblemer der skal tages fat på først, og anbefale eventuelle indgreb på EU-plan. Repræsentanter på

¹¹ KOM(2007) 1 af 10.1.2007.

¹² KOM(2007) 565 af 4.10.2007.

¹³ Henholdsvis TEN/283 - CESE 990/2007 af 12.7.2007 og ITRE-betænkning A6-0348/2007 af 26.9.2007.

¹⁴ www.snetp.eu

¹⁵ KOM(2007) 723 af 22.11.2007.

¹⁶ Kommissionens afgørelse 2007/530/Euratom af 17.7.2007, EUT L 195 af 27.7.2007, s. 44.

højt niveau både fra de EU-medlemsstater, der har kerneenergi, og dem, der ikke har, skulle gøre det lettere at opnå bred enighed på EU-plan.

Gruppen holdt sit første møde i oktober 2007. Der blev nedsat tre undergrupper om følgende: 1) forbedring af nuklear sikkerhed; 2) forbedring af nedlukning, håndtering af radioaktivt affald og brugt brændsel; 3) forbedring af gennemsigtighed.

Der er af hensyn til gennemsigtigheden oprettet et websted¹⁷.

2.1.4. *EU-kerneenergiform*

Kommissionen har med afsæt i konklusionerne fra Det Europæiske Råds forårsmøde oprettet et forum, der skal fremme dialogen mellem en række interesserede parter (EU's regeringer, medlemmer af Europa-Parlamentet, den nukleare industri, industrielle energiforbrugere og civilsamfundet) om kerneenergiens muligheder og risici. Forumsmøderne skal holdes skiftevis i Bratislava og Prag.

Forumets første møde blev holdt i Bratislava i november med deltagelse af værtslandenes premierministre, flere andre ministre, medlemmer af Europa-Parlamentet samt andre centrale aktører på kerneenergiområdet¹⁸. Der blev nedsat tre arbejdsgrupper om henholdsvis muligheder, risici og gennemsigtighed.

2.2. **Kommissionens forslag til lovgivning**

2.2.1. *Overvågning af og kontrol med overførsel af radioaktivt affald og brugt brændsel*

Efter vedtagelsen af Rådets direktiv om overvågning af og kontrol med overførsel af radioaktivt affald og brugt nukleart brændsel¹⁹ blev der nedsat et udvalg, der skal bistå Kommissionen ved at udtale sig om udkastet til et standarddokument, der skal benyttes ved alle overførsler, som er omfattet af direktivet. Udvalget skal også udtale sig om, hvilke kriterier medlemsstaterne kan bruge for at vurdere, om kravene ved eksport af radioaktivt affald og brugt brændsel er opfyldt, og om henstillinger vedrørende et sikkert og effektivt system for udveksling af dokumenter og information.

Udvalget har afgivet en positiv udtalelse om udkastet til standarddokument med henblik på vedtagelse i Kommissionen i begyndelsen af 2008²⁰.

2.2.2. *Nedlukning i Bohunice*

Rådet har vedtaget en forordning om gennemførelsen af Slovakiets bistandsprogram for nedlukning²¹, som omfatter 423 mio. EUR.

Forordningen er retsgrundlaget for EU's bistandsprogram for nedlukning 2007-2013 og indebærer, at der nedsættes et udvalg til at bistå Kommissionen. Udvalget

¹⁷ http://circa.europa.eu/Public/irc/tren/nuclear_safety_and_waste/home

¹⁸ http://ec.europa.eu/energy/nuclear/forum/bratislava_prague/index_en.htm

¹⁹ Rådets direktiv 2006/117/Euratom af 20.11.2006; EUT L 337 af 5.12.2006, s. 21.

²⁰ KOM(2008) 793 endelig af 5.3.2008.

²¹ Rådets forordning (Euratom) nr. 549/2007 af 14.5.2007; EUT L 131 af 23.5.2007.

(Nuclear Decommissioning Assistance Programme Committee) holdt sit første møde i juni 2007.

3. DEN GENERELLE UDVIKLING PÅ DET NUKLEARE OMRÅDE I EU

3.1. Gennemførelse af lovgivning - overtrædelser

På nær én undtagelse (Tjekkiet) er alle procedurer mod de nye medlemsstater, som i strid med EU-tiltrædelsesakten ikke havde tiltrådt trepartsaftalen INFCIRC 193²², henlagt som følge af, at kravene er efterlevet.

Der er fortsat forhandlinger i gang med den driftsansvarlige for Sellafield om afhjælpning af de mangler, der lå til grund for den advarsel²³, Kommissionen havde udstedt i medfør af traktatens artikel 83 (når en ansvarlig for driften af et nukleart anlæg ikke på tilfredsstillende måde opfylder sine forpligtelser). Endvidere har man fulgt udviklingen i en anden sag, hvor Kommissionen havde udstedt et direktiv i henhold til traktatens artikel 82²⁴ vedrørende et andet anlæg på samme anlægsområde.

Den 18. juli fastslog EF-Domstolen²⁵, at Det Forenede Kongerige havde misligholdt sine forpligtelser i henhold til artikel 53 i direktiv 96/29/Euratom af 13. maj 1996 (grundlæggende sikkerhedsnormer). Kommissionen har opfordret Det Forenede Kongerige til at skitsere, hvilke lovgivningsmæssige tiltag der påregnes vedtaget til at rette op på situationen.

3.2. Meddelelse om kernekraftværk i Belene

Den 27. februar indgav en bulgarsk investor meddelelse om opførelse af et nyt kernekraftanlæg som krævet i traktatens artikel 41.

Efter en nøje gennemgang og mange drøftelser med investoren konkluderede Kommissionen den 7. december, at alle aspekter af investeringen var i overensstemmelse med traktatens mål.

3.3. Nedlukning, affaldshåndtering og transport

3.3.1. Nedlukning

Kommissionen har fortsat fulgt gennemførelsen af Ignalina- og Bohunice-programmerne sammen med Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling og det nationale agentur i Litauen. Siden januar 2007 har GD TREN haft ansvaret for at gennemføre og følge op på EU's bistand under Kozloduy-programmet i Bulgarien.

²² Underretningscirkulære 193, aftale mellem Det Europæiske Atomenergifællesskab, dets kernevåbenfri medlemsstater og Det Internationale Atomenergiagentur om gennemførelse af artikel III, stk. 1 og 4, i traktaten om ikke-spredning af kernevåben fra 1977 som suppleret ved tillægsprotokollen til denne aftale.

²³ Kommissionens beslutning 2006/626/Euratom af 15. februar 2006.

²⁴ Ifølge artikel 82 kan Kommissionen udstede et direktiv, i hvilket den pålægger den pågældende medlemsstat at tage alle nødvendige forholdsregler for at bringe en overtrædelse til ophør. Hvis direktivet ikke bliver fulgt, kan sagen indbringes for Domstolen.

²⁵ Sag C-155/06.

Der var i 2007 afsat 113 mio. EUR til Ignalina-programmet, 56,72 mio. EUR til Bohunice-programmet og 74,28 mio. EUR til Kozloduy-programmet. Som fastsat i protokollerne til tiltrædelsestraktaten har Kommissionen vedtaget gennemførelsesreglerne for fortsat bistand i 2007-2013²⁶.

Kommissionen har udsendt sin anden rapport²⁷ om anvendelsen af de finansielle ressourcer beregnet til nedlæggelse af kernekraftværker.

I rapporten sammenlignes den finansieringspraksis, som benyttes af dem, der driver kernekraftanlæg i EU, og medlemsstaterne, med den praksis, der er beskrevet i Kommissionens henstilling²⁸. Den første rapport²⁹ omfattede kun kernekraftværker, mens den anden rapport omfatter alle nukleare anlæg og har hovedvægten på dem, der er i størst fare, hvis finansieringen af nedlukningen er utilstrækkeligt forberedt. I rapporten nævnes eksempler på god praksis i lande, hvor "foreneren betaler"-princippet er knæsat i den nationale lovgivning, og hvor fondene forvaltes så effektivt, at de fornødne midler er til rådighed, når der er behov for dem. På trods af national særlovgivning er der dog grundlag for forbedringer i flere henseender vedrørende spørgsmålet om de finansielle ressourcers tilstrækkelighed, forvaltning og anvendelse, særlig gennem en detaljeret overvågning og rapportering på både nationalt plan og EU-plan.

Kommissionen vil som led i opfølgningen af henstillingen behandle disse spørgsmål bistået af den rådgivende gruppe af medlemsstater.

3.3.2. *Forvaltning af radioaktivt affald*

Der er endnu ikke en tilfredsstillende bæredygtig langsigtet forvaltning af højaktivt affald og brugt brændsel. Kommissionen tilskynder derfor fortsat medlemsstaterne til at udarbejde langsigtede affaldshåndteringsprogrammer med præcise milepæle for alle kategorier af affald, især højaktivt og langlivet affald.

Behovet for at finde frem til langsigtede affaldshåndteringsløsninger blev også fremhævet på forummødet (se punkt 2.1.4). Forummets arbejdsgrupper for risikohåndtering og gennemsigtighed vil behandle dette spørgsmål og udarbejde anbefalinger.

3.3.3. *Transport af radioaktivt materiale*

De nuværende EU-regler yder befolkningen tilstrækkelig sikkerhed og sundhedsbeskyttelse ved transport af radioaktive materialer. Imidlertid fremhæves der i rapporten fra den stående arbejdsgruppe for sikker transport af radioaktivt materiale³⁰ nogle svagheder, bl.a. forsinkelse af grænseoverskridende forsendelser og afvisning af forsendelser.

²⁶ K(2007)5538

²⁷ KOM(2007) 794 endelig af 12.12.2007. Kommissionens arbejdsdokument SEK(2007) 1654 af 12.12.2007.

²⁸ EUT L 330 af 28.11.2006, s. 31.

²⁹ KOM(2004) 719 endelig af 26.10.2004: Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet. Rapport om anvendelsen af de finansielle ressourcer beregnet til nedlukning af kernekraftværker

³⁰ KOM(2006) 102 af 8.3.2006.

Der arbejdes i øjeblikket med en konsekvensanalyse, så det kan besluttes, hvilken regulerende foranstaltning der er mest hensigtsmæssig til at samle markedet for nuklear transport, sikre rådighed over livsnødvendige medicinske radioisotoper og tilvejebringe mere information og større gennemsigtighed ved transport af radioaktive materialer på tværs af landegrænserne.

3.4. Nuklear sikkerhedskontrol

3.4.1. Inspektioner i forbindelse med sikkerhedskontrol

Kommissionen har forelagt Rådet sin reviderede tilgang til nuklear sikkerhedskontrol i EU i et arbejdsdokument med titlen "Gennemførelse af Euratom-traktatens sikkerhedskontrol"³¹. Den opstillede ramme bygger på dokumenter med anlægsspecifikke retningslinjer, som er udarbejdet og fremlagt på møder med de enkelte interessenter. Der er på disse møder fremlagt et udkast til en henstilling om de anlægsansvarliges regnskabssystemer for nukleare materialer, og når den er vedtaget, har man de relevante kriterier for den fremtidige auditvirksomhed.

Kommissionen kunne konstatere, at på medlemsstaternes område blev nukleare materialer ikke anvendt til andre formål end angivet af brugerne, og at de internationale sikkerhedsforpligtelser blev overholdt.

3.4.2. Tillægsprotokoller

Kommissionen har udarbejdet rapporter om oplysninger vedrørende nukleart materiale i henhold til tillægsprotokollen for EU-15, Estland, Polen og Slovakiet og forelagt dem for IAEA³².

Kommissionens inspektører har deltaget i IAEA's kontrolaktiviteter (yderligere adgang).

3.4.3. Regnskab over nukleart materiale og aftaler

Der er regelmæssigt foretaget indberetning af regnskabsdata til IAEA på grundlag af de modtagne regnskabsrapporter, herunder rapporterne for de nye medlemsstater, der har tiltrådt Euratoms aftale om sikkerhedskontrol.

Proceduren for Polens, Maltas, Ungarns og Litauens tiltrædelse af aftalen om sikkerhedskontrol og dens tillægsprotokol er afsluttet³³. Proceduren for Cypren nærmer sig også sin afslutning.

³¹ SEK(2007) 293 (EU restricted).

³² Den Internationale Atomenergiorganisation

³³ Datoer for tiltrædelse: Polen 1.3.2007, Malta og Ungarn 1.7.2007, Litauen 1.1.2008.

3.5. Strålingsbeskyttelse

3.5.1. Aktiviteter i henhold til traktatens artikel 31, 35 og 37

I nært samarbejde med gruppen af videnskabelige eksperter³⁴ er der arbejdet med revision og omarbejdning af Euratoms grundlæggende sikkerhedsnormer. Denne revision er baseret på udkastet til henstilling³⁵ fra Den Internationale Kommission for Strålingsbeskyttelse (ICRP). Gruppen af videnskabelige eksperter har holdt to møder, som IAEA, ICRP og Kerneenergiagenturet (NEA) har deltaget i som observatører. De arbejdsgrupper, som skulle behandle naturlige kilder, medicin, dispensation og godkendelse og udarbejde en gradueret tilgang til lovmæssig kontrol, har stort set færdiggjort deres arbejde på de centrale spørgsmål, der skulle løses i forbindelse med de reviderede grundlæggende sikkerhedsnormer.

Kommissionen har gennemført syv kontrolbesøg i henhold til traktatens artikel 35³⁶, nemlig i Bulgarien, Finland, Irland, Luxembourg, Rumænien, Spanien og Tyskland. Formålet var at foretage en uafhængig vurdering af, om overvågningsfaciliteterne er tilstrækkelige, og hvordan de er opbygget og anvendes, for så vidt angår:

- flydende og luftbårne udslip til miljøet fra nukleare anlæg
- radioaktivitetsniveauer i miljøet (på anlægsområdet og i hele landet).

Alle kontrolbesøg blev indledt med en foreløbig audit af den overvågning og inspektion, som de relevante nationale myndigheder udfører, og af gældende lovgivning på området.

Kommissionen har offentliggjort en oversigt over alle artikel 35-tilsynsbesøg siden 1990³⁷ og gjort nærmere rede for den merværdi, tilsynene har for den europæiske befolkning, de pågældende kompetente nationale myndigheder og Kommissionen selv.

I henhold til artikel 37³⁸ er der vedtaget tolv kommissionsudtalelser om planer for bortskaffelse af radioaktivt affald, som er indgivet af medlemsstaterne.

3.5.2. Nødberedskab

Der har ikke været nogen radiologiske nødsituationer, hvor ECURIE-systemet³⁹ har måttet tages i brug. Irland var vært for den årlige nukleare nødsituationsøvelse. Alle medlemsstaterne og flere af Kommissionens beredskabstjenester var inddraget.

³⁴ Traktatens artikel 31.

³⁵ ICRP, Publication 103, december 2007.

³⁶ Det fastsættes i artikel 35, at hver medlemsstat skal oprette de nødvendige anlæg til gennemførelse af en permanent kontrol med radioaktivitetsmængden i atmosfæren, i vand og i jord, samt til gennemførelse af kontrol med overholdelse af de grundlæggende normer.

³⁷ KOM(2007) 847 endelig af 20.12.2007.

³⁸ I henhold til denne artikel skal Kommissionen afgive sin udtalelse (efter høring af en ekspertgruppe) om alle oplysninger, som medlemsstaterne har indsendt vedrørende deres planer om bortskaffelse af radioaktivt affald, hvis gennemførelsen af disse planer kan antages at medføre en radioaktiv kontaminering i andre medlemsstater.

³⁹ System for hurtig udveksling af information i tilfælde af strålingsfare.

Kroatien tilsluttede sig ECURIE i september 2007. Der er også knyttet kontakter med Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien som led i tiltrædelsesforberedelserne. Den geografiske dækning af EURDEP-systemet⁴⁰ for udveksling af data om strålingsovervågning er udvidet til nu også at omfatte Kroatien og Tyrkiet.

3.5.3. *Fødevarer*

Kommissionen har fremsat forslag om kodificering⁴¹ af retsakterne om betingelserne for import af landbrugsprodukter efter Tjernobyl-ulykken og af lovgivningen om de maksimalt tilladte niveauer for radioaktivitet i levnedsmidler og foder i tilfælde af en fremtidig ulykke.

Resultaterne af en undersøgelse med henblik på at opdatere Kommissionens informationsgrundlag om potentiel radioaktiv kontaminering af specifikke fødevarer med oprindelse i tredjelande er blevet forelagt det udvalg, der er nedsat ved artikel 7 i Rådets forordning 737/90/EØF. Undersøgelsen viste, at det for en række landbrugsprodukter vil være nødvendigt at kontrollere cæsiumkontamineringen ved EU's grænser i mindst 20 år endnu.

3.5.4. *Thule-andragendet*

Foranlediget af en Europa-Parlamentsbeslutning⁴² er Kommissionen ved at undersøge, om der kan fremsættes forslag om krav til strålingsbeskyttelse i alle situationer, uanset hvor emissionen eller kontamineringen hidrører fra.

Om en sådan bestemmelse er forenelig med gældende retspraksis, skal vurderes nærmere på baggrund af Domstolens retspraksis, ifølge hvilken Euratom-bestemmelserne ikke finder anvendelse på militær brug af atomenergi⁴³.

3.6. **Forsyninger af nukleart brændsel og nukleare materialer**

Efter høring af Europa-Parlamentet nåede man i Rådet til enighed om nye vedtægter for ESA. ESA har ændret procedurerne for håndtering af berigningskontrakter i overensstemmelse med EF-Domstolens dom i de forenede sager C-123/04 og C-124/04. ESA har også påbegyndt arbejdet på udkast til regler for, hvordan efterspørgslen kan reguleres i forhold til udbuddet af malme, udgangsmaterialer og specielle fissile materialer.

Spredning af forsyningskilderne er fortsat af stor betydning. Australien, Canada og Rusland er fortsat de største leverandører af uran til EU. Rusland har imidlertid nu igen indtaget en dominerende stilling som leverandør af nukleare materialer til VVER-reaktorer.

⁴⁰ European Radiological Data Exchange Platform

⁴¹ KOM(2007) 291 endelig af 4.6.2007 og KOM(2007) 302 endelig af 5.6.2007.

⁴² Beslutning 2006/2012(INI) af 10.5.2007.

⁴³ Dom af 12.4.2005, sag C-61/03, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, Sml. 2005 I, s. 2477, og dom af 9.3.2006, sag C-65/04, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, Sml. 2006 I, s. 2239.

3.7. Ikke-spredning og multilaterale tilgange til brændselskredsløbet

Antallet af lande, der har udtrykt interesse for at udvikle fredelig udnyttelse af kerneenergien, er steget betydeligt, og der er fra international side fremsat forskellige forslag til, hvordan man kan håndtere de mest spredningsfølsomme dele af det nukleare brændselskredsløb, dvs. uranberigning og -oparbejdning. Den kunne eksempelvis tilbydes brændselsforsyningsgaranti til de lande, der frivilligt giver afkald på at have deres egne brændselscyklustjenester. IAEA og en række EU-medlemsstater har arbejdet videre med disse forslag, og Kommissionen følger nøje udviklingen. Kommissionen fastholder, at i tilfælde, hvor EU-lande eller -virksomheder er led i en international brændselsforsyningsmekanisme, skal der tages hensyn til rettigheder og forpligtelser i henhold til Euratomtraktaten. Konkurrencen på markedet for nukleart brændsel og dette markeds normale funktion bør ikke forvrides af sådanne initiativer.

4. INTERNATIONALT SAMARBEJDE

4.1. Udvidelse

I tråd med Det Europæiske Råds konklusioner⁴⁴ har Kommissionen fortsat lagt vægt på betydningen af et højt nukleart sikkerhedsniveau i forbindelse med EU's udvidelse.

Kommissionen har fastholdt, at kandidatlande og potentielle kandidatlande må tilpasse deres lovgivning og gennemføre Euratom-regelværket, herunder de internationale konventioner om nuklear sikkerhed, som Fællesskabet deltager i.

Opmærksomheden har stadig især været rettet mod, at Kroatien skal opfylde sin forpligtelse til at oprette en fond for nedlukning og affaldshåndtering i forbindelse med det kernekraftværk, landet er fælles med Slovenien om.

Kommissionen har også fulgt, hvordan det skrider fremad med gennemførelsen af EU-regelværket i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Tyrkiet og de øvrige potentielle kandidatlande⁴⁵. I de respektive regelmæssige rapporter⁴⁶ sættes der fokus på behovet for bedre nuklear sikkerhed og strålingsbeskyttelse.

4.2. Det nye instrument for samarbejde om sikkerhed på det nukleare område

Det skal under det nye instrument for samarbejde om sikkerhed på det nukleare område⁴⁷ ydes støtte til fremme af et højt niveau for nuklear sikkerhed i perioden 2007-2013. Med det nye instrument kan der finansieres foranstaltninger i *tredjelande* (og ikke blot SNG-landene, som det var tilfældet for Tacis-programmet, der sluttede i 2006).

⁴⁴ Det Europæiske Råds konklusioner af december 1998, Wien, punkt 67.

⁴⁵ Det Europæiske Råds konklusioner af december 1999, Helsingfors, punkt 7.

⁴⁶ Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kosovo, Montenegro og Serbien (i henhold til FN's Sikkerhedsråds resolution 1244).

⁴⁷ KOM(2007) 663 endelig af 7.11.2007.

⁴⁷ Rådets forordning (Euratom) nr. 300/2007 af 19.2.2007.

Hvordan den bistand, der blev givet til SNG, skal udvides til at omfatte andre geografiske områder som omhandlet i instrumentet, kommer til at afhænge af de politiske retningslinjer og prioriteter, der fastlægges i overensstemmelse med programlægningen.

De nye programmer kommer til at indebære en gradvis udfasning af "teknisk bistand" (dvs. også levering af materiel) og større vægt på samarbejde om programmering og implementering. Det vil blive krævet af modtagerlandene, at de er mere proaktive ved fastlæggelsen, styringen og gennemførelsen af aktiviteterne. Projekterne bliver udformet, så disse mål tilgodeses, og de skal gennemføres via medfinansiering, samtidig med at der lægges vægt på koordinering med andre EU-instrumenter, f.eks. Euratom-rammeprogrammet for forskning og uddannelse.

Bistanden skal koordineres med andre instrumenter såsom Det Europæiske Naboskabs- og Partnerskabsinstrument (ENPI) og Instrumentet til Førtiltrædelsesbistand (IPA).

4.3. Aftaler med tredjelande

Kommissionen har indledt tekniske drøftelser med Canada om en eventuel forenkling eller omarbejdning af den bilaterale samarbejdsaftale om anvendelse af atomenergi til fredelige formål⁴⁸, som blev indgået i 1959 og er ændret adskillige gange siden.

Der er i øjeblikket tekniske drøftelser i gang mellem Euratom og Den Russiske Føderation om en mulig aftale vedrørende handel med nukleare materialer.

4.4. Internationale konventioner

4.4.1. Konvention om fysisk beskyttelse af nukleare materialer og nukleare anlæg

Med Rådets godkendelse⁴⁹ af Euratoms tiltrædelse af konventionen og Kommissionens afgørelse⁵⁰ herom er de nødvendige skridt til tiltrædelsen taget.

4.4.2. Konventionen om nuklear sikkerhed

Kommissionen har godkendt Euratoms rapport⁵¹ til det fjerde rapportbehandlingsmøde for de kontraherende parter i konventionen, som skulle holdes i april 2008, og sendt den til IAEA's sekretariat med henblik på "peer review" af de andre kontraherende parter på det fjerde rapportbehandlingsmøde.

4.4.3. Paris-konventionen om ansvar over for tredjemand på den nukleare energis område

Arbejdet på en konsekvensanalyse er indledt med henblik på Euratoms tiltrædelse af Paris-konventionen. Efter at udbudsbetingelserne var udarbejdet, blev der valgt en kontrahent til at udføre undersøgelsen. Rapporten forventes at foreligge i 2008.

⁴⁸ EFT 59 af 24.11.1959, s. 1165.

⁴⁹ Rådets afgørelse 2007/513/EF af 10.7.2007, EUT L 190 af 21.7.2007, s. 12.

⁵⁰ K(2007) 6385 af 19.12.2007 (EUT L 34 af 8.2.2008).

⁵¹ K(2007) 4492 endelig af 1.10.2007 (foreligger ikke på dansk).

4.5. Samarbejde med IAEA

Der er truffet forberedelser til en politisk erklæring, der kan styrke samarbejdet mellem Euratom og IAEA. Med det formål underskrev Europa-Kommissionen og IAEA den 7. maj 2008 en fælles erklæring om styrkelse af samarbejdet om at udnytte kerneenergi til at fremme fred og udvikling.

Kommissionen har administreret Fællesskabets regnskabs- og kontrolsystem i overensstemmelse med de aftaler om sikkerhedskontrol, der er indgået med IAEA, og hvorefter IAEA udfører sine inspektioner samtidig med Kommissionen. IAEA har opfyldt sine kontrolmålsætninger for EU på tilfredsstillende måde.

Drøftelserne på højt plan med IAEA vedrørende aftalerne om sikkerhedskontrol har ført til betydelige fremskridt i retning af en fælles sikkerhedskontrolordning på operationelt plan.

Rådet har til orientering fået tilsendt et arbejdsdokument fra Kommissionen⁵² om Euratom-medsponsorering af "grundlæggende sikkerhedsprincipper"⁵³.

⁵² SEK(2007) 1443 af 23.10.2007.

⁵³ Safety Fundamentals No. SF-1, IAEA, Wien 2006